

שיקום חברה - המותר והאסור

מה אפשר לעשות כאשר חברה כושלת מנסה, ממש "בדקה ה-90", להשתקם? האם מותר לעובדים, שכוח עצום מצוי בידיהם, לעשות פעולות העלולות למוטט הסכם מכירה לחברה אחרת? ומה קורה כאשר כל העובדים מחליטים לפתע להתפטר? מקרה שהוא בפני בית המשפט מלמד כמה וכמה הלכות בנושא רגיש מסוג זה, שבמקומותינו ובמצבנו הכלכלי גם אינו נדיר כל כך

ד"ר הדרה בר מור

משמעות זכותם של הנושים היא למקסם את התמורה המתקבלת ממכירת פעילות החברה. מתן היתר לעובדים, בתקופת הביניים, להתחרות בחברה ידיתע רוכשים מלרכוש פעילות חברות חדלות פירעון

אספקת השירות - ימוטט את כל ההסכם וידרדר את החברה לחדלות פירעון מוחלטת. כך אירע בחברת "אדאנת תקשורת" בע"מ.

חברה זו עוסקת באספקת שירותים ונמצאה בהליכי כינוס נכסים. מונה לה כונס נכסים שניהל מגעים למכירת החברה. במהלך תהליך המכירה ניסו העובדים ליצור עמו קשר על מנת לבחון אפשרות לרכוש את החברה בעצמם, אך לטענתם לא נענו.

כונס הנכסים מכר את החברה על כל פעילותה לחברת "טלדור". לאחר אישור המכר קיים כונס הנכסים פגישה עם עובדי החברה, ובה הציג את החברה הרוכשת, ולטענתו אף החל בסדרת פגישות עם חלק מעובדי החברה, שבהן הוצע לעובדים לחתום על חוזה העסקה ארוך טווח.

התפטרות קולקטיבית של העובדים

לטענת העובדים, ההצעה כללה רק חלק מן העובדים. הם מצדם חשו נפגעים, בין היתר, מפאת הסיכוי להיענות להצעתם לרכוש את החברה. לפיכך שישה ימים לאחר אישור המכר קיבל כונס הנכסים הודעות מכל העובדים על התפטרותם. הם...ניתקו את מכשירי הטלפון הנייד שלהם ושיתקו בכך את פעילות החברה.

ההתפטרות הקולקטיבית של העובדים גרמה לנוזקים משמעותיים לחברת "טלדור" הרוכשת מאחר שלא נעשתה חפיפה מסודרת עמה בנושאים שבהם היה טיפול מול לקוחות החברה.

אף לא התקבל כל הסבר על מצבו של כל לקוח ולקוח, ומלאכת גביית חובות הלקוחות נעשתה בלתי אפשרית. מוקד שירותי התקלות לא תפקד ודו"ח גיוס החובות שהופק

בפני חברה כושלת, המגיעה לסף של חדלות פירעון, עומדות כמה חלופות: האחת - להתחיל באמצעות הליך פירוק. השנייה - לנסות להשתקם. השלישית - חיצונית, מכירתה של החברה לגורם חיצוני.

השיקום מציע לחברה סיכויי התאוששות מהמפולת הכלכלית והמבנית שהיא נתונה בה אם המערכת הנסיבתית שהיא נתונה בה מאפשרת זאת. המדובר בבירור חדשה יחסית באופן העסקי והמשפטי של ניהול חברות וזה מרחיב את סל הפתרונות לחילוף חברות מקשיים. חלופת השיקום הופכת למרכיב חשוב בתהליך קבלת ההחלטות. אף על פי שהבראת חברות באמצעות הסדר נושים הייתה מוסד משפטי מוכר במשפט הישראלי זה שנים, באמצעות סעיפי פשרה והסדר, הרי התכנים שנוצקו על ידי בתי המשפט בישראל במשך עשרים השנים האחרונות יצרו מנגנון משפטי משופר לטיפול בחברות כושלות שהאופק העסקי שלהן עדיין מסמל סיכוי של התאוששות.

כוח אדיר בידי העובדים

הליך השיקום עשוי אף ללבוש צורה של כינוס נכסים, שבמסגרתו מתמנה לחברה כונס נכסים מכוח איגרת החוב, שלעתים הוא גם פועל לשם מכירת החברה כ"עסק חי". שלב קריטי בחייה של חברה כזו היא התקופה שבין חתימת ההסכם למכירתה ובין העברתה באופן מסודר לרוכש. ההעברה המסודרת תלויה, בין היתר, בשיתוף פעולה של העובדים.

בחברות המספקות שירותים מצוי כוח אדיר בידי העובדים. חוסר שיתוף פעולה מצדם - שעלול להתבטא בהפסקת

**שישה ימים לאחר
אישור המכירה
קיבל כונס
הנכסים הודעות
מכל העובדים על
התפטרותם. הם
ניתקו את מכשירי
הטלפון הנייד
שלהם ושיתקו
בכך את פעילות
החברה**

של העובד לפתוח לעצמו עסק משלו, והן באמצעות התחברות לצד שלישי. חופש העיסוק מקבל השנה תוקף במצב של חללות פירעון. שבו העובדים נפגעים קשות בשל איבוד מקור פרנסתם.

אסור לעובדים להתחרות בחברה

משמעות זכותם של הנושים היא למקסם את התמורה המתקבלת ממכירת פעילות החברה. מתן היתר לעובדים, בתקופת הביניים, להתחרות בחברה ו/או לרוקן את נכסיה ירתיע רוכשים פוטנציאליים רבים מלנסות ולרכוש את פעילותן של חברות חדלות פירעון. אם במהלך תהליך המכירה יש חשש כי עובדי החברה, ובכללם עובדים בכירים, יקימו חברה מתחרה או יחברו לחברה מתחרה הרי התמורה המוצעת עלולה להיות פחותה, מכיוון שסיכון זה יגולם במחיר התמורה. מסקנתה של השופטת היא כי כנגד חופש התחרות של העובדים הנגזר מחופש העיסוק עומד האינטרס של הרוכשת וכן האינטרס הציבורי של הגנה על הנושים. לכן, תוצאתו של האיזון בין האינטרסים המתנגשים הובילה את השופטת להטיל על העובדים הגבלה זמנית ולאסור עליהם להתחרות בחברה או לחבור לגורם מתחרה. זאת, מאחר והתחרות שלהם - יש בה כדי לרוקן את נכסי החברה, או לפגוע פגיעה קשה ברוכשת.

יתרה מזו: בית המשפט גם הטיל על העובדים הוצאות גבוהות ביותר - 25,000 שקלים בתוספת מע"מ להוצאות הכונס ועוד 25,000 שקלים, בצירוף מע"מ, בגין הוצאות ושכר הטרחה של פרקליטה של חברת "טלדור".

ממחשב החברה, נעלם ונוסף לכך נמחקו קבצים ממחשב החברה. במילים אחרות, העובדים, קודם התפטרותם, גם גרמו נזקים משמעותיים לתשתית החשבונאית של החברה. למעשה העובדים עברו לעבוד בחברה מתחרה ובתוך כך גם שידלו את הלקוחות של "אדאנת" לעבור לחברה המתחרה כדי לקבל מהם את שירותיהם שם. בכך הם איימו לטרפד את כל עסקת המכר. זאת, למרות התניות של אי תחרות שנכללו בחוזה ההעסקה שלהם עם חברת "אדאנת", שעל פיהם הם מנועים מלהתחרות בחברה.

עסק חי או "קליפה מרוקנת"

כונס הנכסים הגיש בקשה לבית המשפט, המפקח על הליכי הכינוס, להוציא צו האוסר על העובדים לפנות, לנהל מגעים או להתקשר בהסכמים עם לקוחות החברה, או לתת שירות או לבצע עבודות ללקוחות החברה.

השופטת אלשיך מבית המשפט המחוזי בתל-אביב החליטה להיענות לבקשתו של הכונס ולאסור על העובדים לפנות ולתת שירות ללקוחות החברה. כדי להגיע למסקנתה זו היא ביצעה איזון בין הזכות הקניינית של החברה הרוכשת "טלדור" לקבל את החברה כ"עסק חי" ולא כקליפה מרוקנת ובין חופש העיסוק של עובדיה ובין האינטרס של הנושים.

משמעות זכותה הקניינית של החברה היא לקבל חברה בעלת תשתית ארגונית וכלכלית כפי שהוצגה לה בעת הרכישה.

משמעות זכותם של העובדים לחופש עיסוק היא החירות לסיים קשר העסקה עם המעביד בכל עת ובכלל זה לעבוד אצל מתחרה. מחופש העיסוק גם נגזר חופש התחרות, הן